

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти

Атестаційна робота на тему:

ПРИТЧІ ІСУСА ХРИСТА

Слухач групи вчителів

основ християнської етики: Антоновська І.Я.

Керівник роботи: Рудь О.В.

Луцьк 2012

...

«...в притчах Ісус говорив до людей, і без притчі нічого Він їм не казав, щоб справдилось те, що сказав був пророк, промовляючи: Відкрию у притчах уста Свої, розповім таємниці від почину світу! Тому відпустив Він народ і додому прийшов. І підійшли його учні до Нього й сказали: Поясни Нам притчу.» (Мт.13:34-35)

Світ, в якому ми живемо, дуже складний. На шляху кожної людини раз по раз трапляються спокуси чинити недобре іншому, зневіритися в успіхові справи, за яку взявся, зазнати поганого впливу, потрапити під владу шкідливих звичок.

Що може допомогти людині розібратися у проблемах навколишнього світу і в тому, що непокоїть її саму? Як їй навчитися долати спокуси? Як їй добром перемагати зло?

Відповіді на ці питання дає Святе Письмо – Біблія.

Ісус Христос навчав народ притчами – оповідями, які ґрунтувались на життєвих ситуаціях, на конкретних подіях. Ісус –Учитель знав, як достукатись до серця кожної людини. І той, хто слухав його притчі, бачив в них своє життя, отримував конкретне і практичне вчення про Царство Боже, про потребу навернення – зміни свого життя, про правильне ставлення до Бога і до свого ближнього.

Причина, чому Ісус вибрав дану форму для своєї проповіді, наведена в Євангеліє від Матвія: «І, приступивши, учні сказали Йому, для чого притчами говориш їм? Він сказав їм у відповідь: для того, що вам дано знати таємниці Царства Небесного, а їм не дано, бо хто має, тому дано буде і примножиться, а хто не має, в того відніметься і те, що має; тому говорю їм притчами, що вони убачивши не бачать і чуючи не чують, і не розуміють» (Мт. 13: 10 – 13).

Ісусові притчі – це Слово Боже, яке завжди є «живе і діяльне». Ісус, звертаючись до народу за допомогою притч, проголошує найглибші істини про Бога Отця, про Його присутність і божественну дію у Всесвіті, про Його Царство, про своє покликання, пізнає шляхи, які ведуть до Бога, та принципи моралі, згідно яких потрібно жити.

Притча – розповідь, взята з історії чи навколишнього життя, мета якої викласти духовні чи моральні істини у більш доступній формі через аналогію; жанр, дидактичний за змістом, алегоричний за формою; оповідний алегорично-навчальний твір філософського, релігійного, морального змісту. У Біблії притча – це релігійно-повчальна оповідь, яка ілюструє положення віровчення і моралі; улюблена форма проповіді Ісуса Христа. Саме Ісус Христос підняв цей жанр на якісно новий рівень.

Зазвичай, основу притчі складає життєва історія, яка добре запам'ятовується. Пояснити народові про Боже Царство було важко, бо люди не жили за законами цього Царства і не розуміли його. Тому Ісус Христос порівнював Царство Боже то з перлиною, закопаною в землю, то з сіячем, що зронив зерно у землю, то з квітучою рослиною, весільним бенкетом, тобто з тим, що приносить радість, знання і, головне, віру, надію, любов.

Притчі Ісуса Христа вирізняються простотою в підборі сюжетів; побачивши засіяне поле, Він розповідає притчу про сіяча, знаючи, що Його учні здебільшого рибалки, Він розповідає притчу про риболовлю, для виноградарів – про працю у винограднику. Таким чином, сюжети притч запозичені з навколишньої дійсності, зрозумілої слухачам. До кожної групи людей Ісус мав свій індивідуальний підхід. Ісус Христос у своїх проповідях звертався до кожної особистості. У кожній людині Він бачить цілий світ, який у ній захований, і цей світ є дуже цінним у Божих очах.

Притчами Ісус хотів зачепити всю сутність людини, у них Він не вихваляв і не засуджував людей, їх вчинки, а дозволяв робити висновки, вибір між добром і злом.

Метою притч Ісуса є довести людям, що Він Спаситель, бо багато хто з людей навіть Його чудеса пояснював дією злого духа. Свої притчі Ісус використовував для навернення грішників, заохочуючи їх прагнути до досконалості, доброти і любові. Притчами Спаситель закликав до покаяння. При обговоренні притч не слід приділяти особливу увагу історичним подіям чи обставинам, а зосередити увагу на виховній меті.

Зміст

Притча про сіяча

3

Перебуваючи в Капернаумі, Ісус Христос вийшов з дому і сів біля моря. Біля Нього зібралось безліч народу. Тоді Ісус увійшов у човен, трохи відплив від берега і навчав, сидячи у човні. А всі люди стояли на березі та слухали. Ісус розказав народові таку притчу.

Вийшов сіяч, щоб посіяти зерно своє на зораному полі. Коли ж він сів, то одні зерна впали край дороги, налетіли птахи небесні та їх видзьобали, а решту – люди повитоптували (Лк. 8. 5).

Другі зерна впали на кам'янистий ґрунт, де мало землі й вона неглибока. Ці зерна зійшли, але як сонце зійшло, пригріло й припекло, то ростки зів'яли й засохли, бо не було вологи на цьому ґрунті.

Треті зерна попадали у тернові кущі. Коли терен покритися листям і вигнався догори, то заглушив рослини і плодів вони не дали.

Ще інші четверті зерна впали на добру, родючу землю. Вони вирости і добротню вродили: одне в сто раз, друге в шістдесят, а інше – в тридцятєро. Треба сказати, що в ті часи добрим урожаєм вважався урожай 10:1.

Розказавши цю притчу, Ісус закликав людей: «Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!».

Коли люди розійшлися й Ісус залишився з Дванадцятьма, то запитали Його учні:
– Як розуміти цю притчу? Що вона означає? Чому Ісус притчами говорить?

Ісус відповів учням:

– Вам дано пізнати таємниці Божого Царства, Царства Небесного, а тим, що за вами, усе відбувається у притчах, щоб оком дивились вони і не бачили, вухом слухали – і не зрозуміли, щоб коли вони не навернулися, і відпущені будуть гріхи їм, – а потім запитав Ісус учнів, – Ви не розумієте цієї притчі. І як вам зрозуміти всі притчі (Мр. 4. 11 – 13).

Це означає, що Ісус має намір і надалі відкривати істину Своїм учням, які вже знають деякі таємниці Царства Небесного. «Тайна» на церковнослов'янській мові, або «таємниця» українською мовою у Новому Завіті має зміст слова «істина», котра не була відкрита людям у Старому Завіті.

– Ось що означає ця притча, – продовжив далі Ісус. Зерно – це Боже Слово. Сіяч сіє слово. Те, що край дороги, то це ті слова, котрі люди почують, але зразу або незабаром

приходить до них сатана і забирає з серця слова, посіяні в цих людях, щоб не увірували ці люди і не спаслися (Лк. 8. 12).

Слова, що посіяні на кам'янистому ґрунті, то це ті слова, що почуті людьми і вони з радістю їх зразу ж схоплюють і сприймають. Але ці слова не мають коріння і непостійні. Згодом, коли настає утиск чи переслідування за слово, то ці люди зразу ж спокушаються. Ці люди вірують недовго, а коли наступають часи переслідування за віру, то вони зрікаються віри. Між терен посіяні слова – це ті, що слухають слова, але клопоти земні, омана багатства, ілюзії збагачення, різні бажання, життєві розкоші, пристрасті заглушають слова і плодів вони не дають. Посіяні в добру землю слова – це ті, що слухають слова, сприймають їх, бережуть їх у щирому і доброму серці та примножують, навчаючи інших, родять в тридцять, шістдесят і сто раз (Мр. 14 – 20). Ці люди приносять плоди в терпеливості (Лк. 8. 15). Добра, родюча земля – це добре серце людини. Плоди їхні – добрі діла.

У Євангеліях зустрічаються слова і «Царство Боже», і «Царство Небесне». Це синоніми. Річ у тому, що юдеї, коли говорили «Небо», «Висоти», то мали на увазі «Бога». З почуття великої поваги до Творця, юдеї, так би мовити, не розкидалися словом «Бог» за будь-якої обставини чи потреби. Вони частіше вживали слово «Небо». Тому «Царство Боже» і «Царство Небесне» – слова рівнозначні, еквівалентні, тотожні. Ісус почав говорити про Царство Боже не зразу, а тоді, коли виявилось, що багато юдеїв не признають Ісуса, намагаються протиставити Йому. Згідно старозавітного вчення Месія повинен був прийти, щоб звільнити Ізраїльський народ і встановити Своє Царство. І це так. Але люди розуміли це цілком по-своєму, по земному, по матеріальному, із земною вигодою. Вони міркували про царство земне. Ісус, справді, прийшов звільнити не тільки Ізраїльський, але й всі земні народи, від їх рабської земної психології, від язичницького ідолопоклонства, від аморальності й запропонував їм Царство Боже, Небесне. Ось тому Ісус почав відкривати людям таємниці Царства Божого.

Оскільки тайни Царства Божого були розраховані на Ісусових учнів, а не на грішників і невірив, фарисеїв і книжників, які не визнавали Христа, то Ісус почав говорити притчами. Те, що було незрозумілим для Його учнів, Ісус пояснював їм на самоті, як це видно з притчі про сіяча. І тому заклик Ісуса «хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!» означав те, що Ісус закликав присутніх добре обміркувати Його слова, бо одне і те ж слухали і учні Ісусові, і вожді народу (книжники, фарисеї, священники), і сам народ, затуманений своїми земними вождями, але ставлення до почутого було різне. Учні відповідали вірою в Ісуса, інші – відкинули Ісуса, бо вони бачили в Ісусі лише загрозу своєму існуванню, бо вони були духовно сліпі та глухі. Отже, не все посіяне й Господом Ісусом дало врожай.

– Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!, – таким закликом до слухачів Ісус закінчував не одну Свою притчу, кожен раз підкреслюючи, що духовні люди в стані досягнути зміст і зрозуміти Його притчі та взяти з них урок. Недуховні ж люди сприймають лише земний, сюжетний, користоловний бік Його притч, лише поверхневий і матеріальний, не 5
осягаючи духовного.

У притчі про сіяча описано чотири види ґрунту, на який впало зерно:

- 1) на край дороги;
- 2) на кам'янистий ґрунт;
- 3) на ґрунт у терені;
- 4) на родючий ґрунт.

Аналогічно Ісус бачив чотири групи людей, відповідно до того, як вони сприймали Його вчення:

- 1) книжники і фарисеї відмовилися вірити Ісусу Христу;
- 2) багато людей ходили за Ісусом лише тому, що Він чудотворно зцілював їх, годував рибою, хлібом. Але блага вістка, яку ніс Ісус, у цих людей не пускала коріння в їх серцях;
- 3) деякі люди проявляли зацікавленість до Вчення Ісуса Христа, але вони не стали послідовниками Ісуса, бо більше прагнули до матеріального збагачення, до обманливих власних тілесних радостей, аніж до духовного;
- 4) четверта група людей, до якої відносяться й учні Ісуса, окрім Юди, виявилися найвірнішими Йому, бо вони, як губка, всмоктували кожне слово Ісуса і залишалися вірними Спасителю за будь-яких умов та обставин.

Притча про блудного сина

До Ісуса Христа приходили митарі й грішники, що слухати Його. Горді фарисеї і книжники, вчителі єврейського народу, нарікали за це на Христа і говорили: «Він приймає грішників і їсть з ними». На це Ісус Христос відповів притчею, в якій показав, що Бог з радістю і любов'ю приймає кожного грішника, який розкаявся. «В одного чоловіка було два сини. Молодший з них сказав батькові: «Батьку! Дай мені частину маєтку, що мені належить.» Батько виконав його прохання. І от молодший син, зібравши все, пішов у далеку країну і там, живучи розпусно, розтратив усе своє майно. Коли ж він усе прогуляв, настав великий голод у тій країні, і він став бідувати. І він пішов і пристав (тобто приєднався) до одного з жителів тієї країни, а той послав його на поля свої пасти свиней. З голоду він радий був харчуватися тим, що їли свині, але й цього йому ніхто не давав.

Тоді син згадав про батька, покався у вчинку своєму і подумав: «Скільки найманців (працівників) у батька мого їдять хліб з надлишком, а я вмираю з голод! Встану, піду до

батька мого і скажу йому: «Язгрішив проти неба і перед тобою, і вже не гідний називатися сином твоїм; прийми мене хоча б в найманці твої.»

Так він і зробив. Встав і пішов додому, до батька свого. І коли він був ще далеко, б батько побачив його й сам побіг назустріч синові, упав йому на шию, цілував його.

Син же став говорити: «Отче! Я згрішив проти неба і перед тобою, і вже негідний називатися сином твоїм». А батько сказав слугам своїм: «Принесіть кращий одяг і одягніть його; дайте йому перстень на руку і взуття на ноги; і заколіть відгодоване теля: станемо їсти і веселитися! Тому що цей син мій був мертвий і ожив; пропав і знайшовся.»

У цій притчі під батьком розуміється Бог, а під блудним сином – грішник, який розкаюється. На блудного сина схожа кожна людина, яка душею своєю віддаляється від Бога і вдається до свавільного, грішного життя; своїми гріхами вона губить свою душу і всі дари (життя, здоров'я, силу, здібності), які одержала від Бога. Коли ж грішник, отямившись, приносить Богові щире покаяння, зі смиренністю і з надією на Його милосердя, то Господь як Батько милосердний, радіє з ангелами Своїми поверненню грішника, прощає його беззаконня (гріхи), які б великі вони не були, і повертає йому свої милості і щедроти.

Старший брат є прихованим грішником. Він заздрить і вважає себе кращим, любить себе більше ніж ближнього, не вміє і не хоче прощати. Мабуть, він такий тому, що не зазнав смаку справжніх страждань і принижень, які пережив його молодший брат і завдяки яким той здатний упокоритись перед батьком, бути його слугою. «Піду я до батька і покаюся!», - каже він і тим самим відрікається від злого. Це є перший крок до визнання власної провини.

Притчею про блудного сина Христос заперечує тодішні традиції єврейського народу, згідно з якими батько, глава родини, не вставав з крісла і не починав розмову, адже спочатку діти мали вклонитись йому і поцілувати руку.

Батько показує своє прощення поцілунком, дарує молодшому синові новий одяг, символ нового життя у Небесному Царстві. Наш Милосердний Отець щоденно виходить на дорогу і довго-довго виглядає, чи часом, бува, не навернеться блудний син.

Господь завжди дає людині вибір, право відійти від Бога, бо інакше вона може перетворитись на бездумного раба, яким на певний час, мабуть, став старший син. Всевишній дає нам можливість випробувати себе у муках і стражданнях. Але невіруюча людина не здатна любити і прощати, - це нещасний безбатченко, хоч дуже часто така людина цього не усвідомлює.

Давня притча актуальна у всі часи. Євангельські теми вплинули на творчість багатьох світових митців. Ми маємо можливість розглядати репродукцію картини Рембрандта

«Повернення блудного сина», а також однойменну репродукцію картини сучасного художника Іллі Глазунова.

Краще усвідомити і запам'ятати притчу допоможе робота над репродукціями картин. 7
Пропонуємо учням запитання.

- Вдивіться уважно в репродукцію картини Іллі Глазунова «Повернення блудного сина» і помуркуйте над тим, що хотів нею сказати художник.

- Що ви на ній бачите і яке вона має відношення до євангельської притчі про блудного сина?

- Порівняйте її з однойменною картиною Рембрандта.

- Напишіть невеликий твір на тему: «Як я розумію євангельську притчу про блудного сина стосовно сьогодення?»

Про кукіль

Ісус розповів таку притчу, яка повчає нас про Царство Небесне.

– Царство Небесне, – сказав Ісус, – подібне до чоловіка, який посіяв добре насіння на своєму полі. Коли люди спали вночі, то прийшов ворог того чоловіка і поміж пшеницю насіяв куколю, себто бур'янів, та пішов. Як вироста пшениця, колосилася та й кукіль показався поміж збіжжям. Прийшли з поля цього чоловіка раби і кажуть господареві, що він недобре насіння засіяв на своєму полі, бо дуже багато куколю виростало, видимо й невидимо цього бур'яну. Господар каже рабам своїм, що це мій супротивник накоїв таке. Тоді раби пропонують, що вони підуть в поле і виполють кукіль. Рабам каже господар: «Ні! Бо коли ви будете виполювати кукіль, то разом з ним вирвете й пшеницю. Залишіть, хай разом ростуть і пшениця, і кукіль, аж до жнив. А в жнива я накажу жінцям спершу зібрати кукіль, пов'язати його у снопи та спалити, а потім окремо зібрати пшеницю і звести її до клуні моєї» (Мт. 13. 29 – 30).

Коли Ісус відпустив народ і прийшов додому, то учні попросили Його пояснити цю притчу про кукіль польовий. Й Ісус вельми колоритно описав, роз'яснюючи, цю притчу.

Добре насіння посіяв Син Людський. Поле – це Божий світ. Добре насіння – це сини Царства, а кукіль – сини лукавого. Ворог, що сіяв кукіль – це диявол, сатана. Жнива означають кінець віку. Жінці – це Ангели Божі.

Водночас Ісус розповів, що буде наприкінці світу. Так, як збирають кукіль і палять у вогні, так буде наприкінці віку цього. Людський Син пошле Своїх Ангелів і вони позбирають з Царства Його всі спокуси і тих, хто чинить беззаконня. Останніх повкидають до печі вогняної – там буде плач і скрегіт зубів грішників. А праведники,

немов яскраве сонце небесне засяють у Царстві Свого Отця. І словами «Хто має вуха нехай слухає!» – завершив роз'яснення притчі Ісус (Мт. 13. 36 – 43).

Ця притча Ісуса Христа теж має аналогію з притчею про сіяча, але з дещо іншою символікою. 8

Поле – це мир, спокій, в якому проповідується Блага Вість, Євангеліє.

Пшениця, або добре насіння, що з попередньої притчі росло на родючій землі – це сини Царства Божого.

Кукіль, себто бур'яни – це сини лукавого сатани, демони, які були засіяні серед пшениці ворогом людських душ дияволом.

Клуня – це Царство Боже, в якому зла не буде, а будуть лише сини Царства Господнього («одна пшениця без бур'янів»), благодать і ласка Божа.

Жнива – це кінець світу, кінець віку, коли на Страшному Христовому Суді грішники («кукіль») будуть відділені та спалені у пеклі, а праведні («пшениця») отримають життя вічне і як сонце засяють у Царстві Божому («клуні»). Все це за волею Божою («чоловіком-господарем») робитиметься Ангелами («женцями»). Це буде другий прихід Спасителя і Господа Бога нашого Ісуса Христа на землю, якого ми всі дуже чекаємо.

Зараз, від Вознесіння Ісуса Христа і до другого Його приходу на землю, поміж нами людьми росте і пшениця, і кукіль («бур'ян»). Вони ростуть буйно, наввипередки, хто швидше – пшениця чи бур'ян, себто поміж ними йде боротьба, суперечність. Це з філософії – закон єдності й боротьби суперечностей, але йому прийде кінець, хоча ніхто не знає ні року, ні дня, ні години, коли це станеться. Це знає лише Отець наш – Господь Бог. Для Господа справжньою дорогоцінністю є кожен добірний колосочок, кожна незіпсована зернина, кожна праведна душа, кожен добрий вчинок. Він, як дбайливий господар, повторює: «Лишіть, нехай росте до жнив одне й друге разом.»

Життя людини на землі – це випробування, і залежно від того, як ми витримаємо цей життєвий іспит, отримаємо вічне життя. Бог не карає злих, щоб разом із ними не потерпіли і добрі люди.

Господь сам вирішить, коли прийде час жнив, і все розсудить. Лиш тоді ангели-женці зможуть відділити зерно від куколю, праведника від грішника, синів Царства Небесного від синів лукавого. І зробить він те під час Суду Божого, страшного для тих, хто чинив зло і заслужив на покару власного сумління, яке більше не дріматиме в ньому, і щасливого для того, хто страждав заради інших і задля Бога. Зло буде покаране – рано чи пізно, коли – не знає ніхто, окрім Бога, тому маємо бути готові до суду Божого в будь-яку хвилину.

Починаючи розповідати цю притчу, Ісус поставив Собі риторичні запитання: «До чого прирівняємо Царство Боже? Або в якій притчці представимо його?». Відповідаючи на них, Ісус яскраво висвітлив:

– Царство Боже – як те гірчичне зерно, яке, взяв чоловік і посіяв у своєму саду. Гірчичне зерно, як відомо, найдрібніше за всі земні насіння і таке дрібнесеньке зерно сіється в землю. А посіяне мізерне гірчичне зерно виростає і стає більше понад всі зілля, стає деревом, і пускає такі великі гілки, що в тіні його може кублитися птаство небесне. (Мр. 4. 30 – 32; Мт. 13. 31 – 32; Лк. 13. 18 – 19).

Як й інші притчі, Ісус розказував їх прилюдно, не коментуючи. Ісус пояснював притчі лише учням Своїм на самоті з ними.

У цій притчці Ісус Христос зрівняв Царство Небесне з гірчичним зерном. Недарма кажуть в народі: «Малий, як гірчичне зерно», тому що це зерно найменше з всіх зерен. Згадаймо, Ісус не один раз висловлювався «Як би ви мали віру величиною у гірчичне зерно». Справді, гірчичне зерно дуже мале: до 760 гірчичних зерен важать 1 грам. Але чорна гірчиця, хоч й однорічна злакова рослина, але росте дуже швидко. З такого маленького зерна за один сезон виростає рослина до 4 – 5 і більше метрів висоти, на її гілках полюбляє гніздитися птаство, яке клює ці зерна і любить тінь. В умовах Палестини за кілька перших тижнів після посіву виростає 3–4-метровий гірчичний кущ. У Юдеї під гірчичним деревом могла проїхати людина на коні, на його гіллі сідає велика кількість птахів, і віти не ламаються навіть під вагою людини.

Цю притчу можна розуміти так, що християнський рух, який започаткував Ісус, розпочався з маленького гірчичного зерна. Він невпинно швидко розростається, набуває авторитету і популярності серед народу. Навіть невіруючі («птахи») з різних причин прагнуть угніздитися під прикриттям християнства, на його гілках. А, можливо, птахи символізують не зло, а духовне процвітання й багатство, характерне для християнства. Нам це не відомо, бо Ісус цієї притчі про гірчичне зерно не розтлумачив, а якщо й розтлумачив Своїм учням, то євангелісти не записали цієї інтерпретації.

Контраст між маленьким гірчичним зерном і великою рослиною може символізувати контраст між непомітним і мало відомим нам, таємничим Царством Божим, про яке ми дізналися з уст Ісуса Христа і тою величністю, красою і багатством Царства Божого, яке побачать ті, хто увійде до нього за свої заслуги у тілесному земному житті. Вони довідаються, що Царство Боже неперевершене і не має жодного аналога серед земних царств. Не слід ототожнювати також Царство Боже зі Святою Церквою.

Небесне птаство, мабуть, колоритно символізує цю незрівнянну велич Царства Божого, а можливо, птаство символізує тих язичників та іудеїв, котрі прийняли християнство і потраплять до Царства Божого.

Отже, притча про гірчичне зерно алегорично віддзеркалює взаємозв'язок між тим, що люди знають про Царство Боже і його справжньою барвистою мальовничістю та величчю.

Пояснити суть притчі можна і по-іншому. У притчі про зерно гірчиці Христос виклав скромну, на перший погляд, місію Своєї науки. Він був «малим зерном» в очах людей: народився у віддаленій Палестині, тридцять років жив у маловідомому Назареті в домі теслі; Своїм вченням привернув до Себе простих рибалок та митарів. Навчання це починалося з малої групи – 12 учнів. Але щоразу збиралося за Вчителем все більше народу, а після Його Воскресіння і Вознесіння на небо кількість послідовників неухильно зростала, християнство поширилося спочатку по Південній Європі, згодом по цілому материку, а далі і по всьому світові.

Квітуче дерево – це ми, віруючі люди, тепер. Ми є квітом Божого Царства. Дерево з плодами – це плід нашого праведного життя. А гірчичне зерно – то Слово Боже, що добрим засівом залягає у наше серце, дає початок нашому духовному росту. В нашому житті є важливі маленькі діла, з яких можуть вирости великі добрі справи.

Про розчину

Цю притчу Ісус Христос теж розпочав з риторичного запитання: «З чим порівняю Я Боже Царство?», – і відповідаючи Христос пояснив, – Царство Боже подібне до розчини, яку бере жінка, кладе на три мірки муки, аж поки все вкисне» (Лк. 13. 20 – 21; Мт. 13. 33).

Мірка (з арамейськ. – «сата») – це міра сипкого у гебреїв. Повна сата становить 13.5 літрів, мала сата – це половина повної сати. Гебреї на одне випікання хліба використовували три сати, або три мірки.

Відомо, що так як розчина і дріжджі якби проникають одне в одне, так і зло тенетами опутує світ у всіх напрямках. Схоже, що розчина символізує зло, яке присутнє на землі між двома приходами Ісуса Христа. Але це, тут, на землі, а не в Царстві Божому.

Там, у Царстві Божому, розчина на дріжджах у повній гармонії барв, звуків та всього іншого, що не доступне, не відчутне й невідоме нам земним людям, бо це неперевершена краса, всемогутня та життєдайна велич, благо і неосяжна безкінечність. Під бродильною розчиною можна розуміти також активну і неспинну дію. Адже дріжджове бродіння не можна зупинити, аж поки не вкисне і не буде спечений хліб. Так, як і активне, все більше і більше бродіння розчини, так і кількість тих, хто намагається увійти в Царство Боже буде постійно зростати у міру розповсюдження християнства на землі. Хоч як не переслідуватимуть християн, як не знущатимуться над ними, як не мучитимуть їх,

прогресивного і невпинного розвитку і розквіту християнства ніхто не зупинить, «аж поки все не вкисне». Важко сказати, що означає пророча фраза «аж поки все не вкисне». Це щось буде під кінець світу.

Душа людини повинна збагачуватися тільки добрими справами, які розростатимуться, як розчина в діжці. Тому і зростання сили Божого Слова маємо відчутти перш за все у власних душах, працюючи над їх удосконаленням. А ще маємо його відчутти у спілкуванні з ближніми, допомагаючи їм.

Про захований скарб

«Царство Небесне», – каже Ісус Христос, – «подібне ще до захованого у полі скарбу. Людина, яка дізнається про цей скарб, намагається заволодіти ним і з тієї радості йде і все, що має, продає та купує те поле» (Мт. 13. 44), де знайшла скарб.

Людина, дізнавшись про захований на полі скарб, купує поле, щоб заволодіти скарбом. Можливо, захований скарб Божий – це Ізраїль. Ісус Христос прийшов на землю, щоб відкупити, а точніше, щоб повернути до Себе цей скарб (нас людей). Ми, люди, – є найдорогоцінніший скарб Божий. «Задля нас людей, і задля нашого спасіння Ісус Христос зійшов з небес і тіло прийняв від Духа Святого і від Марії Діви і став Чоловіком – Сином Людським. За нас людей (дорогоцінного скарбу) Ісус Христос був розп'ятий за Понтія Пілата, страждав і був похований; і в третій день воскрес згідно з Писанням; і вознісся на небо і сидить праворуч Отця. І знову прийде у славі судити живих і мертвих, а Його Царству не буде кінця».

Отже, Спаситель і Господь Бог наш Ісус Христос продав все, що мав, а саме відмовився від Небесної слави, зійшов на ізраїльську землю, щоб придбати цей коштовний скарб – Людей – і повернути їх у Царство Небесне.

Про коштовну перлину

«Царство Небесне, – мовив Ісус Христос, – подібне ще до того купця, що шукає добрі перли, а як знайде одну коштовну перлину, то йде, і все, що має, продає, і купує її» (Мт. 13. 45 – 46).

Ця притча за своїм змістом пов'язана з попередньою, себто з притчею про захований скарб, і трактування її аналогічне. Однак, згадаймо, що таке перли і як вони утворюються?

Перли – це органо-мінеральні утвори кулястої або неправильної форми. Вони утворюються в тілі деяких молюсків – перлівниць. Але для цього потрібне сильне подразнення ніжної тканини цих молюсків. Внаслідок цього подразнення виділяється перламутр, який нашаровується довкола сторонніх тіл, піщинок. Перли можуть бути від

мікроскопічних розмірів до величини голубиноного яйця білого, рожевого, жовтуватого, іноді чорного кольору.

За цією аналогією можна вважати, що Ісус Христос пророче виклав у цій притчі утворення Христової церкви з ран Христа, які заподіють Йому антихристи на Голгофі.

Ісус, Який символізує Себе з Купцем, прийшов на землю, віддав («продав») все що мав, навіть Своє життя на хресті, щоб Своєю смертю відкупити тих, хто вірує у Нього і створити для них таку перлину як Єдину Святу і Апостольську Церкву.

Про невід

Характеризуючи Царство Небесне, Ісус Христос сказав: «Подібне ще Царство Небесне до невода, який закинутий у море, і зібрав він усячину. Коли невід наповниться, тягнуть на берег його, а потім сідають і перебирають: вибирають добре і складають у посуд, а непотріб викидають геть» (Мт. 13. 48).

– Так буде й наприкінці віку, – продовжує розповідати Ісус, – наприкінці світу повиходять ангели і вилучать злих від праведних; злих повкидають до вогняної печі – там буде плач і скрегіт зубів. А потім запитує Ісус учнів:

– Чи ви зрозуміли все це?

– Так, – відповіли Ісусові учні (Мт. 13. 49 – 51).

І продовжив Ісус Христос:

– Тому кожен книжник, що навчений про Царство Небесне, подібний до того Господаря, що зі своєї скарбниці виносить нове та старе (Мт. 13. 52).

У цій притчі Ісус прямо говорить про те, що буде наприкінці світу, при другому поверненні Його на землю для встановлення Свого Царства.

Підсумовуючи викладені вище притчі про Царство Небесне, Ісус говорить про себе як про книжника, що знає тайни Царства Небесного, і як про господаря будинку, який виніс зі своєї скарбниці й нове, і старе. В цих словах Ісус і учнів Своїх на майбутнє уподібнював з господарем будинку.

Вчення Господа нашого Ісуса Христа про Царство Небесне вперше було відкрите людству під час земного життя Ісуса. До цього люди не знали про Царство Небесне і не потрапляли до нього після смерті. Адже для цього, щоб приготувати нам життя вічне у Царстві Небесному Ісус Христос прийшов на землю, страждав за нас, був розп'ятий на хресті, був похований і воскрес третього дня. Ісус Христос пожертвував Своє життя за нас. Це слід нам усвідомити і своїми словами та ділами, своєю праведною поведінкою треба заслужити собі Царство Небесне.

Якось апостол Петро запитав Ісуса: «Господи! Скільки разів я мушу прощати своєму братові, що грішить проти мене? Сім разів?» Ісус відповів: «Не кажу тобі до семи разів, але до сімдесяти разів по сім.» Потім Господь розтлумачив це притчею.

У цій притчі Ісус Христос Царство Небесне уподібнює до одного царя чи пана, який забажав зробити обрахунок, або, як кажуть, звести фінансовий баланс зі своїми рабами. Коли ж він почав обраховувати, то йому привели одного раба, котрий заборгував цареві десять тисяч талантів. Зауважимо, що талант – це грошова одиниця. Один талант містить 60 мін (1 міна = 50 сиклів; 1 сикль = 11,5 грам), або 9,7 юнів. Один талант у ті часи був еквівалентний 34 кг золота.

Коли ж почали вияснити обставини щодо цього боргу, то виявилось, що цей раб бідний і не може віддати борг у сумі 10000 талантів. Тоді пан, якому підпорядковувався боржник, наказав схопити всю сім'ю раба: продати раба і його дружину та дітей й продати все їх майно, щоб з ним розрахуватися.

Почувши це, раб упав до ніг пана, вклонявся йому і благав, щоб пан ще почекав, а пізніше раб віддасть весь борг. Змилосердився пан над рабом, звільнив його з-під варті і простив йому борг.

Коли йшов цей раб додому, то по дорозі зустрів одного свого раба-товариша, який заборгував йому сто динарів, себто сто срібних монет. Динарій – це срібна римська монета, яку за день міг заробити середній працівник у ці часи. Він схопив свого товариша – боржника й почав душити, галасуючи, щоб віддав йому борг – сто динаріїв.

Товариш його впав рабові до ніг, почав благати, щоб він ще почекав, бо зараз немає грошей, а пізніше віддасть йому сто динарів. Але раб і слухати не хотів, бо в той же час ходив отримати свій борг; він звернувся до влади і посадив свого товариша-боржника до в'язниці.

Дізналися про це інші раби і про все розповіли своєму панові. Тоді пан викликав цього раба і каже:

– Рабе лукавий, я простив тобі весь твій борг у десять тисяч талантів, бо ти просив мене. А чи не належало б тобі змилюватися над своїм товаришем, що заборгував тобі сто динарів, так як я над тобою змилювався.

Прогнівався пан і віддав цього раба катам, щоб його катували, аж поки не віддасть йому боргу – 10000 талантів.

«Так само, – каже Ісус Христос, – і Отець мій Небесний учинить з вами, коли кожен з вас щиросердно не простить своєму братові його провини» (Мт. 18. 23 – 35).

Ця притча яскраво віддзеркалює стосунки віруючих між собою. Тут цар або пан символізує Царство Небесне. Цією притчею Господь підкреслює, що всі ми повинні прощати. Злому рабові пан простив весь його борг, а він у свою чергу повинен був простити своєму боржнику і т.д. Такий закон прощення. Всі ми повинні дотримуватися цього Божого Закону прощення: прощати всім – і друзям, і ворогам своїм. Ніколи, ні на кого не можна тримати зла ні в думках, ні в діях своїх.

Про робітників у винограднику

Царство Боже Ісус Христос уподібнює у цій притчі з одним господарем, який на світанку вийшов домовлятися, щоб робітники працювали у його винограднику. Господар домовився з робітниками, що за роботу платитиме їм по одному динарію за день, і послав їх працювати на свій виноградни. Десь о третій годині за гебрайським часом, або о 9 годині за київським часом, господар вийшов з дому і побачив, що на ринку без роботи вештаються інші робітники. Він і з ними домовився, щоб працювали на його винограднику. З ними він не домовлявся про вартість роботи, лише сказав, що заплатить стільки, скільки належить. Вони й пішли працювати, а господар повернувся додому.

Потім господар пройшовся поселенням о шостій (десь опівдні) та дев'ятій (у нас близько 3 год. дня) годині та ще знайшов багатьох робітників, які погодилися працювати на його винограднику.

Вийшов господар на вулиці поселення десь біля одинадцятої (або о п'ятій годині після полудня) години і теж найняв робітників працювати на винограднику, всього на одну годину. Вони теж пішли працювати з цього часу, з якого домовилися з господарем.

Ввечері, себто о 6 годині нашого часу, господар виноградника каже своєму управителю: «Йди і дай зарплату всім робітникам, що працювали на винограднику, починаючи від останніх і до перших».

Прийшли ті, що працювали з одинадцятої години і взяли по одному динарію. Так же й ті, що почали роботу з 9, 6, 3 години, отримали по одному динарію. А коли прийшли перші, що працювали від самого світанку й до ночі, то думали, що їм буде більша плата, але й вони по одному динарію взяли. А коли взяли цього динарію, то почали дорікати господареві, кажучи, що ті, котрі прийшли під кінець дня і працювали лише одну годину, отримали стільки ж скільки й вони, що господар прирівняв їх до них, хоча вони працювали від досвітку, витерпіли тягар дня і спеку.

Господар відповів до одного з них: «Не кривджу я, друже, тебе, – хіба ж ти не за динарій погодився зі мною перед роботою. Візьми свого динарія та йди. Але я хочу дати й

цьому останньому, як і тобі. Хіба я не можу зі своїми грішми робити те, що захочу? Хіба твоє око задрить від того, що я добрий?».

Отак будуть останні першими, а перші – останніми!» – сказав наприкінці Ісус Христос (Мт. 20. 16).

На цьому прикладі Ісус Христос показав учням, що розподіл нагород серед всіх нас – це справа Бога. Й, справді, можлива така ситуація, що ці, що багато працюють, і ті, що мало працюють, мають однакову винагороду. Бо винагорода залежить від доброти, добротинності, милосердя, благодаті Господа Бога.

Через те першим не треба гордитися своєю першістю, своєю вищістю, своїми титулами, своїми заслугами, своєю мудрістю, своєю посадою, своєю зверхністю, бо може бути так, що їх зрівняють з останніми, або останні можуть отримати перевагу над першими. І це надзвичайно важливо і повчально, особливо, для тих, хто творить для себе культ і звеличення на цій землі, у різних колективах та державах.

Адже всі ми, що працюємо на винограднику Христовому, не повинні забувати, що останні можуть бути першими, а перші – останніми. Бо все оцінює Бог і вирішує Бог. Все в Його руках, тому найвищий може бути там «де вогонь палає і скрегіт зубів», а найнижчий – у раю вічного Божого Царства.

Притча про робітників у винограднику ще пояснює нам, що праця – це не просто вироблення чого-небудь, це не тільки фізична дія. Праці потребує, перш за все, душа. І призначення такої праці – творити і примножувати добро.

Творити добро ніколи не пізно. Краще пізніше, ніж ніколи. Із змісту притчі випливає, що для Бога найважливішим є не сам процес духовної праці, а наше бажання цією працею послужити Богові, ближнім і собі.

У духовній праці найбільшою небезпекою для кожного є заздрість, тобто почуття роздратування, досади, викликане якоюсь перевагою, вищістю, добробутом іншого; пристрасне бажання мати що-небудь, досягти неодмінно того, що є в іншого.

Заздрість - «рідна сестра» гордині, тож і «лікуватися» від неї слід тими ж «мікстурами» - щирістю, доброзичливістю, а головне – вірою, любов'ю і смиренням.

Про злих виноградарів

Був один господар. Він насадив на полі винограднику, обгородив його муром, видовбав у ньому чавило, вежу поставив і віддав все це своїм винарям, щоб плідно працювали на цьому винограднику, а сам повернувся додому.

Коли настала осінь – пора збирати виноград, то господар послав на своє господарство свого раба, щоб приніс трохи винограду та інших продуктів виноградарства – соку, вина,

родзинок. Як тільки з'явився раб на винограднику, винарі, що там працювали, схопили раба, побили і відіслали додому з порожніми руками. Тоді господар послав на виноградник іншого раба, але винарі поранили його в голову, зневажили і він насилу повернувся додому. Потім господар вислав ще іншого раба до винарів, які його вбили.

Багатьох рабів посилав ще господар до своїх винарів на свій виноградник, але винарі одних побили, інших замордували, побили камінням, словом, нищили, як могли. Побачивши, що раби не повернулися додому, господар послав на виноградники ще більше інших рабів. Винарі так само вкоротили їм життя. Раби не поверталися живими до господаря.

Тоді господар послав на виноградник свого єдиного сина улюбленого, думаючи, може винарі його посоромляться і нічого не вчинять йому. Але винарі, коли побачили сина, то подумали, що це спадкоємець, який їм перешкоджає. Вони схопили єдиного, улюбленого сина та й вбили його і викинули у канаву за виноградник, щоб забрати його спадщину (Лк. 20. 9 - 19).

Розповівши це, Ісус питає Своїх слухачів:

– Як прибуде на цей свій виноградник сам господар, то що він зробить винарям своїм?

А учні кажуть:

– Винарів-злочинців жорстоко погубить, виноградник віддасть іншим винарям, котрі будуть вчасно віддавати йому плоди виноградарства.

Тоді Ісус розтлумачує народові:

– Чи ви не читали у Писанні таке: «Камінь, що його будівничі відкинули, став наріжним каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!». Тому кажу вам, що від вас заберуть Царство Боже і віддадуть його народові, котрий плоди цього Царства буде приносити. І хто впаде на цей камінь – розіб'ється, а на кого камінь впаде – то розчавить його (Мт. 21. 42 – 44).

Коли почули цю притчу священники та фарисеї, то зрозуміли, що це про них Ісус говорить, і вони намагалися схопити Ісуса, але побоялися людей, бо вважали Його за Пророка. Священники та фарисеї залишили Ісуса та пішли (Мр. 12. 12).

Чисто земна суть цієї притчі віддзеркалює типову ситуацію для Палестини I століття нашої ери, особливо у Галілеї. Іноземні багаті мали у Галілеї великі земельні наділи, які вони здавали в оренду місцевим жителям. Місцеві працівники виконували на виноградниках всі необхідні роботи і, безперечно, частину врожаю треба було віддавати іноземному землевласнику.

Отже, після збору врожаю господар посилав своїх агентів, котрі привозили йому належне. За таких умов між місцевими трударями і господарем-іноземцем виникали різні

конфлікти. По суті, все це розказав Ісус у Своїй притчі, розкривши в ній заколот членів синадруюну проти Ісуса.

Людина, що посадила виноградник, – господар – символізує Бога, Котрий посадив (створив) Ізраїль. Господь огородив виноградник (Ізраїль) муром (Своїм захистом, турботою та піклуванням), видовбав чавило, щоб збирати виноградний сік й щоб нічого не пропало, сторожову вежу поставив (символ безпеки), себто Бог дав Ізраїлю все, щоб він був зразковим. Коли все було звершено, то Бог – Володар винограднику віддав його винарям (релігійним вождям Ізраїлю), а Сам відлучився, тобто особисто не знаходився в Ізраїлі, а займався Своїми іншими справами.

Отже, час від часу Бог (господар) посилав на виноградник Своїх слуг, рабів, себто пророків, яких Бог посилав Ізраїлеві, щоб прийняти від них плодів із винограднику (Ізраїлю). Але вони підняли бунт проти господаря: побили одного слугу, поранили іншого, вбили ще іншого і т.д.

Довгий час посилав Господь до Ізраїлю Своїх посланців за покаанням і праведністю – і все дарма. Тоді Бог вирішив послати до нечесних і злочинних винарів Свого Єдиного і Найулюбленішого Сина – Ісуса Христа. Але винарі вбили Сина і викинули з винограднику (це провіщення того, що буде з Ісусом Христом: розп'яття за стінами Єрусалиму і неприйняття Його Ізраїлем).

І тут Ісус риторично запитує: «Які ж дії Господа будуть за цей вчинок? Адже народ Ізраїлю спершу відвернувся від Івана Хрестителя (Предтечі), а потім від Спасителя і Господа Бога нашого Ісуса Христа».

Учні відповіли: «Винарів-злочинців жорстоко погубить, виноградник віддасть іншим винарям, котрі будуть вчасно віддавати йому плоди виноградарства», себто суд над Ізраїлем і передача його привілеїв іншим земним володарям. Ось чому з цих пір аж до 1947 р. Ізраїль не мав своєї державності, а перебував під іноземним гнітом «інших винарів».

А щодо слів «Камінь, що його будівничі відкинули, став нарижним каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!», то це про смерть Ісуса, Його воскресіння і Його слава. Адже камінь (син господаря винограднику – Сам Ісус), який відкинули будівельники (релігійні вожді Ізраїлю), цей же камінь став нарижним каменем, найголовнішим, найосновнішим у цій будівлі (у світі).

Пояснюючи цю притчу, Ісус мовив: «Тому кажу вам, що від вас заберуть Царство Боже і віддадуть його народові, котрий плоди цього Царства буде приносити». Це можна розуміти так, що Царство Боже заберуть від єврейського народу і передадуть тим народам

язичницьким, котрі принесуть істинні плоди віри. І це є кульмінаційним моментом у вченні Ісуса Христа.

Дехто вважає, що це малоімовірно, можливо, тут мова йде про Церкву, яку апостоли називали «народом Божим». Найвірогідніше те, що Господь простив Ізраїлеві та не у всіх Ізраїльтян відняв Царство Боже, а лише у тих, хто цього заслужив.

Можливо, зазначений вираз «Тому кажу вам, що від вас заберуть Царство Боже і віддадуть його народові, котрий плоди цього Царства буде приносити» означає, що Царство Боже забереться від Ізраїлю тих часів і поколінь, а потім, коли народ Ізраїлю покається, прийме Христову віру і прийме Того ж Месію у майбутньому, то йому буде повернене Царство Боже.

Логічно з цих міркувань, що зараз треба було б Ізраїльській владі та народу зібрати всенародний суд і скасувати вирок Понтія Пілата, офіційно покаятися і прийняти Спасителя і Господа Бога нашого Ісуса Христа. Й безперечно, треба зрестися іудаїзму. Іншого виходу для Ізраїлю немає.

І цю притчу зрозуміли представники синедріону стосовно себе, бо хотіли схопити Ісуса, але боялися реакції народу.

Про весільних гостей

«Царство Небесне, – каже Ісус Христос, – схоже на одного царя, котрий справляв весілля для свого сина. Запросив він на весілля багато знатних людей і послав своїх рабів покликати на весілля всіх запрошених, але вони не хотіли прийти.

Тоді цар послав інших рабів й наказав їм: «Скажіть запрошеним, що я заколов биків, приготував обід і все готове. Хай приходять на весілля».

Але запрошені злегковажили і порозходилися: хто на своє поле, а хто на торг. А деякі запрошені спіймали рабів, знущалися над ними та повбивали їх.

Розгнівався цар, послав своє військо і вигубив вбивць та спалив їх місто. Тоді каже цар своїм рабам, що все на весілля готове, але ті запрошені були не гідні цього бучного весільного бенкету, що відбудеться. Через те сказав їти на різні вулиці та роздоріжжя і всіх зустрічних кликати на весілля.

Раби так й зробили. Вони вийшли на вулиці та роздоріжжя й покликали на весілля всіх, кого тільки могли – і злих, і добрих.

Невдовзі весільна зала переповнилася людьми. Прийшов цар подивитися на гостей. Він побачив серед них одного чоловіка, не зодягненого у весільний одяг і каже йому: «Як ти, друже, ввійшов сюди святково не одягнений у весільний одяг?». А той мовчав.

Тоді цар сказав своїм слугам, щоб зв'язали руки й ноги цьому неохайно одягненому чоловікові й кинули його до темряви, де буде плач і скрегіт зубів. Адже багато покликаних – та вибраних мало.

У цій притчі про весільний бенкет Ісус теж описує суть Царства Божого, котре Бог приготував людям.

Як бачимо, цар двічі запрошував до себе гостей на весілля. Але невдячні гості не прийшли і після повторного запрошення. Тут в особі царя треба розуміти Бога, який не раз закликав народ до покори, дотримання Своїх заповідей через пророків. Мало того, деякі з них навіть схопили, знущалися і вбивали слуг Божих і не послухали Господа. За це Бог посилав кару на людей: різні природні катаклізми, землетруси, вулкани, повені, війни, урагани тощо.

У цій притчі, мабуть, Ісус наводить нас на роздуми щодо цих наслідків, які терпітимуть ще народи за те, що відкинули Спасителя і не живуть по Заповідях Божих. Адже Бог від Адама і Єви приготував народіві райське життя – Царство Боже. Але перші люди своїм спокусливим гріхом не прийняли Царства Божого.

І ось з приходом на землю Ісуса Христа Господь знову запрошує Свій обраний народ до Свого Царства на гостину. Але ні проповіді Івана Предтечі, ні Вчення Самого Ісуса та Його учнів більшість людей не чує і не відгукується на заклик Божий. Мало того, цей рід навіть замучить на хресті Спасителя нашого.

Деякі запрошені, як бачимо, так чинили – ловили рабів, знущалися над ними та вбивали їх. «Розгнівався цар, послав своє військо і вигубив вбивць та спалив їх місто» – і це, як ми знаємо, сталося через 70 років після Різдва Христового, коли відбудеться масовий мор ізраїльтян і буде зруйнований їх храм.

Хоча все для весільного бенкету, себто для входження у Царство Боже, вже готове. До нього закликаються всі: і добрі, і злі.

Так прообразом весільного бенкету є Царство Господнє, яке ще настане на нашій землі тоді, коли люди виправляться, бо ще пророк Ісаїя писав: «І вчинить Господь Саваот на горі цій гостину з вин молодих, зі шпигового товщу, з очищених вин молодих. І Він на горі цій понищить заслону, заслону над усіма народами та покриття над усім людом. Смерть знищена буде назавжди, і витре сльозу Господь Бог з обличчя усякого і ганьбу народу Свого Він усуне з усієї землі, бо Господь це сказав» (Іс. 25. 6 – 8).

Але як бачимо з притчі, щоб потрапити до Царства Божого кожному з нас, кожному окремо треба приготуватися, себто жити за Законами Божими і неухильно їх виконувати. Про це свідчить той факт, що один чоловік не приготувався, бо «не одягнув весільного

одягу», себто був великим і непоправним грішником, через що й кинули його у темряву, до пекла, де страждають відлучені від Бога, й там для них «і плач, і скреготіння зубів».

Отже, хоч Царство Боже (весільний бенкет) вбирає в себе необмежену кількість людей всіх рас, всякого походження і кольору шкіри, але туди йде суворий Господній відбір: «багато званих, але мало вибраних».

Людина і надалі, користуючись даним Богом правом вибору, у кожній життєвій ситуації сама вирішує, кому служитиме, яким шляхом ітиме, бо «жоден раб не може служити двом панам...Не можете Богові й мамоні служити» (Лк. 16:13). Смерть і воскресіння Ісуса Христа дали змогу кожному із грішників покаятись і зробити правильний вибір між добром і злом.

Про мудрих і нерозумних дів

«Царство Небесне, – каже Ісус Христос, – подібне до десяти дів, що взяли свої світильники й пішли зустрічати молодого». З них п'ять дів були нерозумні, а п'ять – мудрі. Нерозумні діви взяли з собою світильники, але не взяли оливи, а мудрі діви набрали оливи у посудинки.

Всі діви чекали молодого, бо він забарився, і задрімали.

Опівночі їх пробудив крик: «Ось молодий, – виходьте назустріч!». Схопилися всі діви, каганці свої захопили.

Нерозумні діви кажуть до мудрих: «Дайте нам своєї оливи, бо наші каганці вже ось-ось погаснуть».

А мудрі діви відповіли: «Якщо ми вам дамо оливи, то її забракне і нам, і вам. Краще купіть собі оливи у продавців». Й коли нерозумні діви пішли купувати оливу, то в той час прибув молодий і ті, хто були підготовлені, увійшли на весілля з молодим. І як увійшли, зразу двері весільної зали на ключ зачинили.

Коли ж прийшли решта дів, що були нерозумні, то не могли потрапити на весілля й почали благати господаря:

– Пане, пане, відчини нам двері й пусти нас на весілля.

А пан мовив:

– По правді кажу вам, – не знаю я вас. Ото ж пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли прийде Син Людський.

Відповідно до народних звичаїв єврейського народу тих часів жених, котрий брав свою наречену з урочистостями повертався від дому нареченої до свого дому і там, у нього, відбувався весільний бенкет.

Цю притчу можна зрозуміти так. Ісус Христос, як Цар, повертається з неба зі Своєю нареченою – Божою Церквою, щоб встановити на землі Своє Царство, котре стане Його домом. Сюди запрошено багато гостей, у тому числі євреї, котрі пережили великий смуток у зв'язку з несправедливим Судом над Спасителем під час Його земного життя.

Гості повинні бути відповідним чином підготовлені й ми бачимо як готувалися десять дів: п'ять з них добре підготувалися, а інші п'ять – ні.

Коли невідготовлені діви пішли за оливою, то двері Царства зачинилися, й вони не змогли потрапити до Царства.

Отже, ця притча є образним описом майбутнього суду над Ізраїлем і над всіма народами світу. Як виходить з притчі про десять дів, після повернення Ісуса Христа відбудеться ще один «розподіл». Можливо, тут йде мова про долю цих євреїв, котрі залишаться живими під час приходу Спасителя і Господа Бога нашого Ісуса Христа у славі, можливо, й інших народів.

Як бачимо, євреї часів великого смутку будуть знати про близький прихід Ісуса Христа, але духовно вони не будуть готові зустріти Господа. Прихід Спасителя і Господа Бога нашого Ісуса Христа, як відомо, прихід Його буде неочікуваний.

Стосовно оливи, то вона, мабуть, уособлює Духа Святого та Його діяльність у спасінні людства. Спасіння – це не тільки визнання віри Христової, для спасіння потрібно прийняття Духа Святого. Ті, хто не матимуть Святого Духа, не потраплять на «весільний бенкет» Царства Божого.

Про таланти

Один чоловік, маючи намір відлучитися віддав своє добро рабам своїм. Одному рабові він дав п'ять талантів, другому – два таланти, третьому – один талант. Себто кожному роздані таланти за його спроможністю. Талант – це велика сума грошей, бо один талант важив 34 кг чистого золота.

Той, хто взяв п'ять талантів, вклав їх у бізнесову справу й отримав дохід у кількості п'яти талантів, тобто з п'яти талантів отримав 10 талантів. Другий раб, що отримав два таланти, теж примножив їх розміром ще два таланти, себто з двох талантів отримав 4 таланти. Третій раб, отримавши одного таланта, негайно закопав його у землю для зберігання.

Минув деякий час. Повернувся господар – пан цих рабів і зажадав від них звіту про свої гроші..

Прийшов перший раб і каже:

– Пане мій, ти мені дав 5 талантів, вклавши їх у справу, я заробив ще 5 талантів.

Пан похвалив його:

– Гаразд, рабе мій добрий і вірний. Поставлю тебе над рабами. Увійди до радощів пана свого

Підійшов до пана другий раб і говорить:

– Пане, я взяв у тебе два таланти і за цей час я здобув ще два таланти.

Сказав йому пан як і першому:

– Гаразд, рабе мій добрий і вірний. Поставлю тебе над рабами. Увійди до радощів пана свого!

І насамкінець підійшов третій раб і проказує:

– Пане, я знав, що ти сувора людина. Ти жнеш там, де не сів. Ти збираєш там, де не розсипав. Отож я побоявся тебе і таланта твого заховав у землю. І ось віддаю тобі цього твого таланта.

Пан відповів йому:

– Рабе лукавий і лінивий! Ти знав, що я жну там, де не сів, і збираю там, де не розсипав? Отож треба було тобі віддати гроші мої у добру справу і, повернувшись, я взяв би з прибутком своє. Візьміть від нього цього таланта, – продовжив пан, – і віддайте тому, хто має десять талантів. Бо кожному, хто має, буде ще дано йому, а хто не має, то в нього забереться й те, що він має. (Мт. 25, 14 – 30).

У цій притчі Ісус розказав про господаря і трьох його рабів, кожен з яких отримав значну кількість грошей. Два вірних раба вміло застосували ці гроші й принесли прибуток своєму пану й таким чином вони розділили загальну радість. За це вони були удостоєні великої відповідальності в управлінні справами свого пана.

Третій раб, що отримав одного таланта, побоявся, що не догодить своєму господарю і закопав цього таланта в землю. Він, мабуть, не був впевнений, що господар повернеться. А якщо вже й повернеться, то він віддасть йому цей талант цілий без будь-якого прибутку. Це свідчить про те, що цей третій раб не тільки боявся свого хазяїна, але й, до того, не довіряв і не покладався на нього. Він показав себе як лінивий і лукавий раб, затіявши таку хитромудру витівку. Але він обманув сам себе, бо втратив все, що мав і був строго засуджений як «злий раб». Слова «Бо кожному, хто має, буде ще дано йому, а хто немає, то в нього забереться й те, що він має» треба розуміти, що активному, енергійному, діяльному і праведному слугі Божому буде віддано й те, чим без користі володів би лінивий раб.

Ця притча, таким чином, пробуджує і активізує дієво і плідно користуватися дарами Божими – талантами, й використовувати їх на служіння Богові та Його Царству.

Ми вже згадували, що останній раб, мабуть, не був впевнений, що господар повернеться. Але ця притча яскраво і барвисто підкреслює і нагадує нам, що ми повинні вірно служити Господу завжди й тоді, коли ми не впевнені й нам здається, що Його немає поряд. Адже це враження «відсутності» Господа хибне, бо Бог всюдисущий, всюди присутній, Вічний і Всезнаючий.

Невірство в існування Бога нинішніх атеїстів, горе вчених, скептичних матеріалістів, бо вони не можуть побачити Бога, не можуть зрозуміти і пояснити чудодійних див і явищ, які посилає нам Господь, не можуть науковими приладами відшукати Бога чи виміряти силу Святого Духа, зовсім не означає, що Бога немає, цілковито не означає, що дива Господні не існують, що все це витівка. Підтвердженням того є також наступна притча.

Бо якщо ми нехтуватимемо цим і уподібнюватимемося цьому злому рабу, й тоді нас чекає темрява, де буде плач і скрегіт зубів. Цими словами завершується не одна притча. Й це не випадкові повтори, а це свідомі нагадування нам – живіть по Божому, виконуйте Його Заповіді й на вас чекає Царство Боже, а не вічні муки у пеклі.

Ісусова притча традиційно має символічний зміст. Господар у ній – це Господь наш Ісус Христос, робітники – це ми самі, а таланти – здібності, які ми маємо.

Господь дав нам одвічні (від народження) таланти. Від Святого Духа ми отримуємо такі дари: мудрість, розум, раду, мужність, знання, побожність, страх Божий.

Нам дісталися від Господа й особисті хороші здібності й таланти, які маємо розвивати й примножувати. Та чи пізнали ми їх в собі? Чи готові розвивати? Чи знаємо, де їх застосувати? Маємо обов'язково дати собі відповіді на ці питання.

Про милосердного самарянина

Одного разу прилюдно один законник хотів випробувати Ісуса Христа й питає Його:

– Учителю, що робити мені, щоб досягнути вічне життя?

Ісус риторично відповів:

– А що в Законі написано?

Законник мовить:

– У Законі написано: «Люби Господа Бога свого всім серцем своїм і всією душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом, і люби свого ближнього, як самого себе.

Ісус Христос підтверджує:

– Правильно ти відповів. Роби все це і будеш жити.

Законник, збагнувши виправдати себе, питає Ісуса:

– Ісусе, а хто мій ближній?

На це запитання Ісус Христос відповів притчею.

Один чоловік йшов з Єрусалиму до Єрихону. На нього напали розбійники, які пограбували його, побили і завдали йому великих і тяжких ран, а самі втекли, покинувши нещасного зраненого.

Цією дорогою випадково проходив один священик. Він побачив тяжко побитого, який стікає кров'ю, але не зупинився, не допоміг йому і пішов далі, проминувши недужого.

Проходив повз пораненого й левіт. Але він теж тільки глянув на нещасного, не зупинившись, пішов своєю дорогою, залишивши страждальця мучитися.

Нещасний потерпілий продовжував страждати і мучитися. Але невдовзі цією дорогою йшов якийсь самарянин. Він побачив бідолашного, змученого від побоїв, ран і болю, змилюсердився над ним. Самарянин підійшов до потерпілого, перев'язав його рани, напоїв. . Потім посадив його на свого осла, підвіз потерпілого до готелю, допомагаючи йому зменшити страждання, як тільки міг.

Наступного дня, від'їжджаючи з цього поселення, самарянин дав господареві два динарії і попросив опікуватися цим потерпілим. «А як більше витратиш, ніж 2 динарії, – мовив самарянин господареві, – то я доплачу тобі, як повернуся зі своєї подорожі».

Розповівши цю притчу, Ісус Христос питає законника:

– То котрий же з цих трьох – священик, левіт чи самарянин – був ближнім тому постраждалому чоловікові? (Лк. 10. 25 – 37).

Законник слушно відповідає:

– Той, хто змилюсердився над нещасним і вчинив йому милість.

Тоді Ісус дав законнику напутню пораду: «Іди, і роби так і ти!» (Лк. 10. 37).

У притчі про милосердного самарянина йдеться про конкретну місцевість. Чоловік йшов дорогою від Єрусалиму до Єрихону. Ця звивиста дорога має схил донизу майже на 1000 метрів на відстані близько 30 км. В ті часи це була найнебезпечніша дорога. Й справді, обабіч цієї дороги ховалися розбійники, котрі нападали на тих, хто йшов чи їхав дорогою, щоб пожитися.

І так, на одного подорожнього напали розбійники і нанесли йому тяжкі тілесні ушкодження. Його побачив священик і пройшов мимо. Здавалося б, хто як не священик повинен був проявляти любов до людей і допомогти цьому страждальцю, який, мабуть, був євреєм, і, отже, не те що ближнім, а найближчим йому. І цього ж навчав Закон Мойсея.

Якщо священики були нащадками Аарона, то левіти – нащадки Левія. Вони допомагали священикам у храмі. Але, на жаль, і левіт пройшов повз пораненого, не надавши йому невідкладної допомоги. Отже, здавалось би, що найобізнаніші із Законом

Мойсеєвим люди – священник і левіт, котрі повинні були б бути найсвятішими, взяли на себе такий тяжкий гріх, не надавши допомоги своєму ближньому.

У ті часи євреї з презирством ставилися до самарян, бо самаряни, як вони вважали, були лиш частково євреями, а частково – язичниками. І якраз самарянин допоміг цьому напівживому єврею, що тяжко постраждав від розбійників.

Ісус у цій притчі сказав нам, що кожна людина, як той самарянин, повинна допомагати іншій людині – своєму брату – у всіх її потребах. Тут Ісус прямо вказує, що ближнім для кожної людини, для кожного з нас є кожна людина, що живе на землі, незалежно від національності, раси, кольору шкіри чи мови, якою вона говорить. І кожному з них, якщо потрапить у біду, ми повинні допомагати. Це один бік інтерпретації цієї притчі.

З іншого боку, Ісус у цій притчі розповів і про Себе. Відомо, що багато юдеїв, особливо їх вожді, не сприймали Ісусового Вчення, нехтували Ним і відкидали Його. Це Вчення, по суті, потрапило в біду, як той побитий та зраний чоловік. Почув священник Благу вість, котру розказував Ісус, і пройшов мимо – відкинув її («не допоміг пораненому»). Почув левіт Божу Істину і заперечив її, непомітно пройшовши повз неї («не спромігся допомогти пораненому бідоласі»). Єдиний, хто прислухався до Вчення, – це самарянин, котрий сам вважався відкинутим у очах юдеїв.

Під добрим самарянином у цій притчі треба розуміти Самого Ісуса Христа. Він, як цей самарянин, Сам був знехтуваний вождями Ізраїлю, але Ісус намагався і робив добро людям, завжди і у всьому допомагав їм, ніколи не відмовлявся чинити добро. Притча про милосердного самарянина вчить нас любити один одного, співчувати, допомагати в біді, бути здатним на самопожертву. Христос навчав нас; «Нову заповідь даю вам, щоб ви любили одне одного» (Ів. 13:14).

Висновки

З євангельських притч Ісуса Христа кожна людина може брати взірець для наслідування, у якому закладена правда, досконалість, істинний шлях до вічного життя. Через притчі люди могли зазирнути, як через вікно, і пізнати, яким насправді є Царство Боже. Так, іудеї думали, що Царство Боже буде тільки для обраного, ізраїльського народу.

Ісус несподівано сповістив їм (у тому числі і через притчі), що Царство Боже відкрите для всіх. Євреї сподівалися, що Царство Боже настане в майбутньому, а Ісус навчав, що воно вже є тут, тільки треба вміти його розгледіти і відчути серцем.

Притчі, як дзеркало, перевіряють наше серце, чи є воно відкритим до навчання, чи, можливо, закам'яніло. Притчі довели сучасникам Христового земного життя і доводять нам усім, якими ми є насправді, закликають до самовдосконалення. Притчі спонукають нас жити в Божому Царстві, тобто праведно і з вірою в Господа, вже тепер. Вони є дороговказами на нашому життєвому шляху. Вони пробуджують наше сумління, спонукають свідомо змінювати наше життя.

Ісусові притчі мають неперевершену педагогічну цінність; завжди є і будуть актуальними для навчання та виховання особистості на всіх етапах її життя. Як за часів Христа, так і сьогодні – читаючи, слухаючи, вивчаючи та роздумуючи над притчами, кожен знайде глибоку правду про Бога, про Царство Боже, про своє покликання, пізнає шляхи, які ведуть до Бога, та принципи моралі, згідно яких потрібно жити.

Уроки основ християнської етики в 6 класі побудовані на притчах, які розповідав Ісус. Вони мають за мету дати дітям позитивні приклади християнських чеснот: відповідальності, правдивості, доброти, поваги, толерантності, терпіння, милосердя, прощення та заохотити дітей впроваджувати моральні цінності в своє життя.

Список використаних джерел

1. Біблія
2. Влодек П.О. Закон Божий. Посібник для недільних шкіл і сім'ї. Луцьк 2006.
3. Жуковський В.М. «Основи християнської етики». К.: Літера 2008.
4. Корнелюк Д. Духовне небо Волині. Луцьк: Надстир'я, 2005.
5. Кузик Б., Литвин Л., Джерело вічності. Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2008.
6. «Школа». Інформаційно-методичний журнал №2(74) лютий 2012.